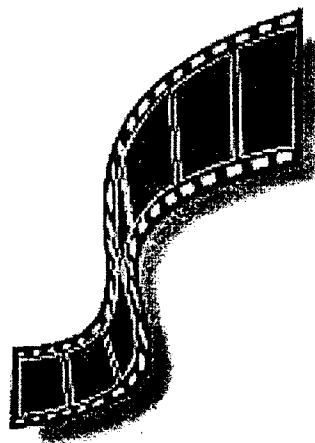
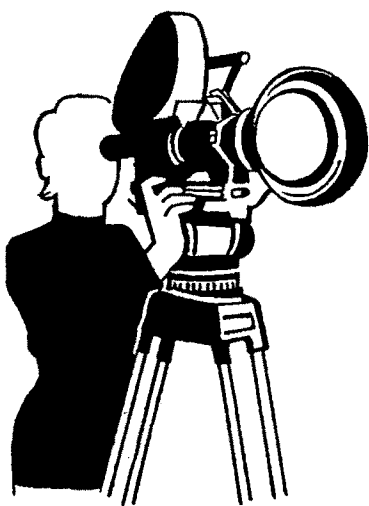

परिशिष्ट

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
वृत्तपत्रविद्या आणि संवादशास्त्र विभाग
प्रश्नावली

“मराठी चित्रपटांच्या निर्मिती प्रक्रियेतील समस्या (इ.स.२००१ ते २००५) : एक अभ्यास”

(एम.फिल. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचा लघुशोध प्रबंध)

अभ्यासक
डॉ. श्रीहरी देशपांडे
(एम.जे.सी.)

मार्गदर्शक
डॉ. रत्नाकर पंडित
(एम.एम.सी.जे., पीएच.डी.)

१ गट

नाव :

पता : ग्रामीण / शहरी वय :

ध्वनी क्रमांक : मातृभाषा :

वसाय : जात : धर्म :

सिक उत्पन्न :

गट : योग्य पर्यायावर टीक (✓) करा

चित्रपट व्यवसायाची ओळख :-

- १.१ आपण चित्रपट व्यवसायाशी कशाप्रकारे संबंधित आहात?
☐ कलाकार ☐ तंत्रज्ञ ☐ समीक्षक / लेखक / पत्रकार ☐ एक रसीक
- १.२ आपण मराठी चित्रपटांशी किती वर्षांपासून संबंधित आहात?
☐ ५ वर्षे ☐ १० वर्षे ☐ १५ वर्षे ☐ २० वर्षांहून अधिक
- १.३ चित्रपट निर्मितीतील पुढीलपैकी कोणता पैलू तुम्हाला जास्त जवळचा वाटतो?
☐ संहिता लेखन ☐ दिग्दर्शन ☐ छायाचित्रण ☐ संकलन
☐ वितरण व प्रसिध्दी
- १.४ या पैलूची रुची कशामुळे निर्माण झाली?
☐ ग्रंथ वाचून ☐ चित्रपट पाहून ☐ सहवासामुळे
☐ निखळ प्रेम व आवड यामुळे ☐ अन्य एखादे कारण
- १.५ विशिष्ट क्षेत्रातील आवड जोपासण्यासाठी आपण कोणते प्रयत्न केलेत?
☐ साधना ☐ गुरू परंपरा ☐ ग्रंथवाचन
☐ चुका व शिका या तंत्राप्रमाणे ☐ स्वयंप्रयत्नातून
- १.६ आपल्या आवडीस आकार देण्यासाठी एखादी घटना कारणीभूत ठरली काय? होय / नाही

आवड व प्रशिक्षण :-

- २.१ चित्रपट क्षेत्रात तंत्रज्ञ किंवा कलाकार म्हणून काम करण्यासाठी प्रशिक्षण घेणे गरजेचे आहे, असे आपणास वाटते काय? होय / नाही

(.. २..)

- २.२ तुम्ही या वावतीत प्रशिक्षण कोठे घेतले?
☐ या क्षेत्रातील अनुभवी व्यक्तीकडून ☐ F.T.I. यासारखी प्रशिक्षण संस्था
☐ स्वतःच्या आवडीने व कलाकृती पाहून ☐ संबंधित विषयावरील साहित्याचे वाचन,
मनन करून
- २.३ स्वयं अध्ययनानंतर किंवा प्रशिक्षणानंतर आपण उमेदवारीचे कोणाकडे काम केले आहे काय?
☐ होय ☐ नाही
- २.४ स्वयंशिक्षण (चुका व शिका) किंवा प्रशिक्षण यापैकी आपण कशात महत्त्व द्याल?
☐ स्वयंशिक्षण ☐ प्रशिक्षण
- २.५ चित्रपट क्षेत्रात यशस्वी होण्याच्या दृष्टीने, सध्याच्या उपलब्ध प्रशिक्षण सुविधा अपुऱ्या आहेत,
असे आपणास वाटते काय? होय / नाही

३. चित्रपट निर्मितीतील समस्यांबाबत :-

- ३.१ भांडवलाचा अभाव ही चित्रपट निर्मितीतील महत्त्वाची समस्या आहे, असे आपणास वाटते काय?
☐ होय ☐ नाही
- ३.२ शासनाचे आर्थिक व इतर सहकार्य मराठी चित्रपट निर्मितीसाठी पुरेसे आहे काय?
☐ होय ☐ नाही
- ३.३ शासन किंवा इतर संस्था यांच्याकडून (उदा. अखिल भारतीय मराठी चित्रपट महामंडळ) निर्मितीचे प्रगत तंत्रज्ञान कितपत उपलब्ध करून दिले जाते?
☐ पुरेसे ☐ अल्पसे ☐ काही नाही
- ३.४ हिंदी चित्रपटांच्या तुलनेत मराठी चित्रपट प्रदर्शन व वितरणात कोठे व का मागे पडतात?
☐ राज्य सरकारच्या धोरणाचा अभाव ☐ संघटनांचा अभाव
☐ दबावगटाचा अभाव ☐ चित्रपटगृहांची कमतरता
- ३.५ मराठी चित्रपटांना प्रदर्शनासाठी चित्रपटगृहे का मिळत नाहीत?
☐ प्रेक्षकांचा अल्प प्रतिसाद ☐ सवलतींचा अभाव
☐ अपुरे शासकीय पाठबळ ☐ इच्छाशक्तीचा अभाव

४. मराठी चित्रपट निर्मिती प्रक्रियेतील घटक :

- ४.१ मराठी चित्रपट कलाकार व्यवसायात स्थिर आहेत काय? होय / नाही
- ४.२ मराठी चित्रपट तंत्रज्ञ व्यवसायात स्थिर आहेत काय? होय / नाही
- ४.३ चित्रपट निर्मितीतील प्रगत ज्ञान उपलब्ध करून देण्यासाठी स्वतंत्र यंत्रणा असावी काय?
☐ होय ☐ नाही
- ४.४ मराठी चित्रपटांविषयी अभिरूची निर्माण करण्यात माध्यमे किती जागरूक आहेत?
☐ अल्प ☐ मध्यम ☐ परिपूर्ण ☐ अधिक

(...३...)

४.५ वृत्तपत्रे / नित्यतकालिके मराठी चित्रपट साहित्यास पुरेशी जागा देतात काय? होय / नाही.
नसल्यास त्याची कारणे कोणती?

☐ समीक्षकांचा अभाव

☐ वातावरण निर्मितीचा अभाव

☐ परस्पर समन्वयाचा अभाव

☐ माध्यमांचा नकारात्मक दृष्टिकोन

५. उपाय व मार्गदर्शन :-

५.१ मराठी चित्रपट निर्मितीच्या दृष्टीने कोणती समस्या अधिक बिकट वाटते?

☐ तांत्रिक

☐ आर्थिक

☐ प्रदर्शन व वितरण

☐ व्यवस्थापन

☐ अन्य एखादी - कोणती?

५.२ मराठी चित्रपटांच्या यशापयशात पुढीलपैकी कोणता घटक आपणास कारणीभूत वाटतो?

☐ निर्मात्यांची फायद्याशी / कलेशी बांधिलकी

☐ दिग्दर्शन क्षमता

☐ कलाकारांची अभिनय क्षमता

☐ मराठी प्रेक्षकांची मनोवृत्ती

☐ शासन सहकार्य / उदासिनता

☐ दूरदर्शनवरील विविध वाहिन्यांचा प्रभाव.

५.३ अखिल भारतीय मराठी चित्रपट महामंडळाचे कार्य यासाठी पुरेसे आहे काय? होय / नाही

५.४ मराठी चित्रपट निर्मितीच्या समस्या सोडविण्यासाठी एखादी शासकीय (NGO) संस्था निर्माण करावी काय? होय / नाही.

५.५ या समस्या पूर्तीसाठी काही उपाय सूचित करता येतील काय?

या या प्रश्नावलीची उत्तरे लिहून ती पुढील पत्त्यावर पाठवावी.

डॉ. श्रीहरी बी. देशपांडे

२९, 'श्री समर्थ', ज्योतिर्लिंगनगर,

आयसोलेशन हॉस्पिटलजवळ,

खत्री लॉनच्या मागे, कोल्हापूर - ४१६ ०१२.

भ्रमणध्वनी : ९८२३०८८८९५.

स्वाक्षरी

प्रत्यक्ष मुलाखतीसाठी आधारभूत दहा प्रश्न

मराठी चित्रपट क्षेत्राविषयी अनुभवी, तज्ज्ञ आणि अभ्यासू अशा व्यक्तींच्या प्रत्यक्ष मुलाखती घेतल्या. मुलाखती दरम्यान मराठी चित्रपट निर्मितीच्या समस्या आणि त्यावरील उपाययोजना जाणून घेण्यासाठी तसेच मराठी चित्रपटांविषयी आवश्यक ती सविस्तर माहिती मिळविण्यासाठी पुढीलप्रमाणे दहा प्रश्न विचारण्यात आले.

- १) आजच्या मराठी चित्रपट निर्मिती प्रक्रियेतील समस्या कोणत्या आहेत असे आपणास वाटते?
- २) 'आजची मराठी चित्रपटांची परिस्थिती' याविषयी आपले मत काय?
- ३) इतर प्रादेशिक चित्रपट निर्मिती आणि हिंदी चित्रपटनिर्मिती यांच्याशी तुलना करावयाची झाल्यास मराठी चित्रपट कोठे आहे असे आपणास वाटते?
- ४) मराठी चित्रपट जागतिक पातळीवर भरीव कामगिरी करू शकेल काय? उदा. ऑस्कर पारितोषिक पात्र होईल काय?
- ५) मराठी चित्रपटांच्या विकासासाठी शासनाकडून आपल्याला काय अपेक्षा आहेत?
- ६) शिक्षक / प्राध्यापक, पत्रकार आणि समिक्षक यांचा मराठी चित्रपटांच्या उन्नतीसाठी कसा उपयोग करून घेता येईल?
- ७) मराठी चित्रपट पाहण्यासाठी प्रेक्षकवर्गाला चित्रपटगृहाकडे खेचून आणण्यासाठी काय उपाययोजना करता येतील?
- ८) मराठी चित्रनगरी, अखिल भारतीय मराठी चित्रपट महामंडळ यांच्याकडून आपल्या काय अपेक्षा आहेत?
- ९) निर्माते, दिग्दर्शक, तंत्रज्ञ आणि कलाकार यांनी मराठी चित्रपटांचे स्थान उंचावण्यासाठी काय करावे असे आपणास वाटते?
- १०) एकंदरीत सर्व समस्यांचा सामना करून मराठीचे सुवर्णयुग पुन्हा निर्माण व्हावे यासाठी काय करता येईल?

सेन्सॉर संमत चित्रपटांची यादी
(इ. स. २००० ते २००५ अखेर)

सन २००० अखेर सेन्सॉर संमत झालेल्या मराठी चित्रपटांची यादी.

अ.क्र.	चित्रपटाचे नांव	बॅनरचे नांव	निर्माता	दिग्दर्शक
१	तोचि एक समर्थ	श्री साई सुरेश चित्र	सुरेश कराडे	पितांबर काळे
२	प्रोफेसर विसरभोळे	कृष्णा फिल्मस्	किशोर कुमार	भास्कर जाधव
३	कुलस्वामिनी तुळजाभवानी	अशोका फिल्मस्	एम्. अरीफ	जनार्दन परब
४	घाईत घाई लगीन घाई	अनमोल कला	मिनल भाटीया	मिनल भाटीया
५	नवरा माझ्या मुठीत गं	आर. के. व्हिजन	आर. के. मेहता	संजय नाईक
६	जोडीदार	श्री वैष्णवी फिल्मस्	शर्मिला मयेकर	कुमार सोहोनी
७	मृगजळ	ब्लेज म्युझिक	नवीन उपाध्ये	सतीश राजवाडे
८	सौभाग्यवती सरपंच	कावेरी फिल्मस्	विकास ठाकरे	पितांबर काळे
९	राजू	एस. जे. फिल्मस्	सुहास जोग	कांचन नायक
१०	बरखा सातारकर	अनंत व्हिजन	विवेक कुडाळे	अभय कीर्ती
११	हृदयस्पर्शी	नेहा इंटरनॅशनल फिल्मस्	मयूर वैष्णव	मयूर वैष्णव
१२	अस्तित्व	फ्रेंडस् इंडिया	झामू सुगंध	महेश मांजरेकर
१३	आई शक्ति देवता	ज्ञानेश्वरी फिल्मस्	पी. वाय. कोळी	पितांबर काळे
१४	असंच पाहिजे नवं नवं	पुष्पांती फिल्मस्	भाऊराव पवार	गोविंद कुलकर्णी
१५	खतरनाक	एल. के. फिल्मस् ॲन्ड स्टुडिओ	विद्या बच्चेवार	महेश कोठारे
१६	सर्जा राजा	दत्तात्रय प्रॉडक्शन	ज्ञानेश्वर विधाते/ शरद देशमुख	पितांबर काळे
१७	तुच माझी भाग्यलक्ष्मी	शानो मुव्हिज	मुलचंद भाई पाटील	पितांबर काळे
१८	मी चेअरमन बोलतोय	ज्योतिर्लिंग चित्र	संपतराव जाधव	संपत जाधव
१९	लक्ष्मी	ए. लोखंडवाला प्रॉडक्शन	ए. लोखंडवाला	ए. लोखंडवाला
२०	सांग प्रिया तू कोणाची?	अक्कलकोट स्वामी समर्थ चित्र	अनिल काशीकर/ भास्कर सतरा	असिफ इमाम/ अनिल काशीकर
२१	सत्ताधिश	श्रद्धा फिल्मस्	लता जाधव/ अशोक जाधव	यशवंत भालेकर
२२	धनी कुंकवाचा	स्वप्निल कम्युनिकेशन	गजानन मांडरे	एन्. रेळेकर
२३	ध्यासपर्व	सार्थ	अमोल पालेकर	अमोल पालेकर

इ.स. २००१ अखेर सेन्सॉर संमत झालेल्या मराठी चित्रपटांची यादी.

अ.क्र.	चित्रपटाचे नांव	बॅनरचे नांव	निर्माता	दिग्दर्शक
१	पाच शक्तिमान	श्री गणेश चित्र	मनोहर मोहिते/ दिपक देशमुख	दिलीप आंबेकर
२	बायको चुकली स्टँडवर	अष्टसिद्धी विनायक चित्र	विनय शिंदे	भास्कर जाधव
३	देखणी बायको नाम्याची	गुरु श्री चित्र	गिरीश उदाळे	सुरेश उदाळे
४	झंझावात	सोमनाथ चित्र	उदय लाड	राजदत्त
५	हे खेळ नशिबाचे	विशाखा चित्र	निमिला पॉल	व्ही. के. नाईक
६	देवकी	रिफ्लेक्शन एंटरटेनमेंट नेटवर्क	मयूर शाह/ नवशीर मिस्त्रो/ होजेफ दारुखानवाला	मिलींद उके
७	एक होती वादी	निमबस मोशन	आकाश खुराना/ हरिश मवानी	अजय फणसेकर
८	संघर्ष जीवनाचा	शरद चित्र	तपनदास/ वि. शरद/ अमर तुलसानी	तपनदास
९	अष्टरूपा जय वैभवलक्ष्मी माता	शोभना एंटरप्रायजेस	रमेश सूर्यवंशी	अनिल सुर्वे
१०	सौभाग्य कांक्षिणी	लिजंड फिल्मस्	विक्रम मेहरोत्रा	सुभाष खैरे
११	चिमणी पाखरं	देवयानी मुव्हिज. प्रा. लि.	मच्छिंद्र चाटे	महेश कोठारे
१२	तुळस आली घरा	शिवशक्ती प्रॉडक्शन	सौ. नयना	ज्युनियर मेहेमुद
१३	तांबव्याचा विष्णू बाळा	हेमलता चित्र	मधुकर देशपांडे	पितांबर काळे
१४	बांगड्या भरा	अनिलकुमार प्रॉडक्शन्स	अन्नपूर्णा भैरी	जगन्नाथ पसाले
१५	सावट	रवि प्रॉडक्शन	उषा पांड्ये	हेमंतकुमार शर्मा
१६	झक् मारली नी मुंबई पाहिली	सुषमा फिल्मस्	मनोहर चव्हाण	कुलदीप पवार
१७	तू आहेस तरी कोण?	प्रसुन बॅनर्जी प्रॉडक्शन	प्रसुन बॅनर्जी	प्रसुन बॅनर्जी
१८	सोनियाची पाऊले	मनिषा चित्र	जी. जी. भोसले	जी. जी. भोसले

इ.स २००२ अखेर सेन्सॉर संमत झालेल्या मराठी चित्रपटांची यादी.

अ.क्र.	चित्रपटाचे नांव	बॅनरचे नांव	निर्माता	दिग्दर्शक
१	दागिना	जे. पी. प्रॉडक्शन	जगदीश पाटणकर	जगदीश पाटणकर
२	भेट	दशान अँड जीगीशा फिल्सम् कंबाईन	प्रशांत दळवी/ नितीन पाटील/ चंद्रकांत कुलकर्णी	चंद्रकांत कुलकर्णी
३	शांतीने केली क्रांती	विद्या मुव्हिज्	एन्. रेळेकर	एन्. रेळेकर
४	१० वी फ		सुमित्रा भावे/ सुनिल सुकथनकर	सुनिल सुकथनकर
५	वास्तुपुरुष	नॅशनल फिल्म डेव्हलपमेंट कॉ. लि.	पी. परमेश्वरन/ डी. मुखोपाध्याय	सुनिल सुकथनकर
६	लाभले सौभाग्याचे लेणे	ट्रायो फिल्मस् प्रा. लि.	राजेंद्र काळे/ अरुण ममतानी	प्रकाश पांचाळ
७	सत्यमेव जयते	श्री चारभुजा फिल्मस्	कामीनीदेवी भोईर	गणेश जाधव
८	सत्तेसाठी काहीही	माधवी आर्टस्	रविंद्र महाजनी	रविंद्र महाजनी
९	मराठा बटालियन	प्रांजली फिल्मस्	जे. यु. वासवानी	नागेश दरक
१०	आधारस्तंभ	रेखा क्रिएशन्स	राजीव सतरा/ धीरज जैन	राजेश चव्हाण
११	आधार	वरदा लक्ष्मी चित्र	महेश टिळेकर	महेश टिळेकर
१२	ओवाळणी	चित्रसंसार	पोवार बाबासाहेब/ जयसिंग कुसळे/ मेहप्रणव पोवार	डॉ. बाबासाहेब पोवार
१३	घरंदाज	शैलेश प्रभावळकर प्रस्तुत	शैलेश प्रभावळकर	मनोहर सरवणकर
१४	संकल्प	पंचामृत चित्र	नरेंद्र कुमार	नरेंद्र कुमार
१५	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	नॅशनल फिल्म डेव्हलपमेंट कॉ. लि.		जब्बार पटेल
१६	कृष्णा काठची मीरा	येळकोट चित्र	गजेंद्र अहिरे/ उत्तर झंवर	गजेंद्र अहिरे
१७	कोल्हाट्याचं पोर	ईगल इंटरनॅशन एंटरप्रायजेस	एम. एम. रंजन	एम. एम. रंजन
१८	रेशीमगाठ	अक्षय इंटरनॅशनल	कमलजी/ सुधीर जोगळेकर	कुमार सोहोनी
१९	श्री जगद्गुरु संत तुकाराम	कृष्ण कला फिल्मस्	शाम पांड्ये	शाम पांड्ये
२०	गाव एक नंबर	भाग्यवंती चित्र	शशी/श्रद्धा गजवानी	सुभाष भुरके

इ.स २००३ अखेर सेन्सॉर संमत झालेल्या मराठी चित्रपटांची यादी.

अ.क्र.	चित्रपटाचे नांव	बॅनरचे नांव	निर्माता
१	भाऊबीज	अभिजात चित्र	प्रमोद शिंदे
२	जन्मकुंडली	स्नेहल चित्र	वसंत पुरोहित
३	शेवटचा पुरावा	श्री रेणूका फिल्मस्	व्ही. व्ही. संन्याशीव
४	झुंझार	महाराष्ट्रा फिल्मस्	देवेंद्र चौगुले
५	थरकाप	प्रेरणा प्रॉडक्शन	प्रेमकिरण भोसले
६	मला जगायचंय	उषःकला व्हिजन	अशोक राऊत
७	नॉट ओन्ली मैसेस राऊत	माय गुप	आदिती देशपांडे
८	तु ना मी	शेड्डी फिल्मस्	राम शेड्डी
९	चुटकी	संसारी प्रॉडक्शन	संतोष वाझे
१०	चालु नवरा भोळी बायको	उषाकिरण मुव्हिज	
११	विठ्ठल विठ्ठल	रिफ्लेक्शन एंटरटेनमेंट नेटवर्क	
१२	पोलीसाची बायको	अपर्णा चित्र	बी. राजेश
१३	भक्तिचा पाठीराखा सेवागिरी	श्री चतुर्भुजा फिल्मस्	
१४	मंगळसूत्र	संकल्प चित्र	रविंद्र पन्हाळकर
१५	आमची दीदी	अक्कलकोट स्वामी समर्थ चित्र	
१६	अनाहत	सार्थ	अमोल पालेकर
१७	शल्य	जय सद्गुरु	
१८	बापू बिरु वाटेगावकर	श्री गणेश चित्र	दीपक देशमुख
१९	सूर्योदय-एक नवी पहाट	सूर्य मोशन पिक्चर्स प्रा. लि.	अनिल सूर्यवंशी
२०	श्वास	काठी आर्टस्	
२१	तारुण्याच्या वाटेवर	ओम नटराज शिव कैलास प्रॉडक्शन	के. पामेला शर्मा
२२	निष्कलंक	मनोहारी चित्र	मनोहर रणदिवे
२३	प्रेमसाक्षी	महास चित्र	
२४	वचनबद्ध	शरद चित्र	

इ.स. २००४ अखेर सेन्सॉर संमत झालेल्या मराठी चित्रपटांची यादी.

अ.क्र.	चित्रपटाचे नांव	बॅनरचे नांव	निर्माता
१	आभाळाची सावली	रेणू चित्र	
२	पाठलाग-द केस		राजेश बेरी
३	फुलपाखरं	ए. आर. क्रिएशन्स	
४	शेगावीचा राणा गजानन	ममता पिक्चर्स	
५	अभियान	शान्वी आर्टस्	शर्मिष्ठा शिरोडे
६	देवदासी	चित्रसंसार	
७	पांढर	फाऊंटन एंटरटेनमेंट प्रा. लि.	
८	सावरखेड एक गाव	ईरा फिल्मस्	राजीव पाटील
९	पछाडलेला	जेन्मा फिल्मस् इंटरनॅशनल	महेश कोठारे
१०	गोड गुपीत	नीटा एंटरटेनमेंट	राजन एकलहरे
११	मिंगो	आर. के. व्हिजन	आर. के. मेहता
१२	सातच्या आत घरात	अस्मिता चित्र	स्मिता तळवलकर
१३	ज्युली	गायत्री संकेत फिल्मस्	
१४	भिती-एक सत्य	व्ही. पी. पी. प्रॉडक्शनस्	विद्याधर भाटे
१५	रणरागिनी	शुभांगी प्रॉडक्शन	
१६	देवराई	स्क्रिझोफ्रेनिया अवेअरनेस असोसिएशन	
१७	आई तुझा आशीवार्द	नेहा इंटरनॅशनल फिल्मस्	मयूर वैष्णव
१८	ओटी कृष्णामाईची	ज्ञानेश्वरी फिल्मस्	प्रसाद सुर्वे
१९	भिऊ नकोस मी तुझ्या पाठीशी आहे	राजलक्ष्मी चित्र	प्रकाश जोशी/शैलजा देशमुख
२०	काळुबाईच्या नावानं चांगभलं	कृष्णा फिल्मस्	
२१	दुभाषी	चिल्ड्रन्स फिल्म सोसायटी ऑफ इंडिया	
२२	महानदीच्या तीरावर	प्रेरणा चित्र	प्रभाकर निंबाळकर
२३	सुवासिनीची ही सत्वपरीक्षा	शुभलक्ष्मी चित्र	अलका आठल्ये/शिल्पा मसुरकर
२४	कुंकू लावते माहेरचं	प्रांजली फिल्मस्	जजीराज वासवानी
२५	मुखवटे	शेड्डी फिल्मस्	श्रीराम शेड्डी
२६	सुन असावी अशी	व्ही. व्ही. कंबाईन	

२७	हे आपलं असंच चालायचं	व्ही. के. प्रॉडक्शन	व्ही. के. नाईक
२८	तुझ्याचसाठी	श्री वैष्णवी फिल्मस्	शर्मिला मयेकर
२९	झुंज एकाकी	गुरुश्री चित्र	आर. एस. पाटील
३०	हंबरडा	स्पंदन फिल्मस्	संध्या म्हात्रे
३१	चतुर नवरा चिकणी बायको	जय श्री सिद्धीविनायक चित्र	ए. राधास्वामी
३२	सैल	आर. के. एंटरटेनमेंट	
३३	हिरवं कुंकू	सुर्यतेज प्रॉडक्शन	नीता देवकर
३४	आता लग्नाला चला	अशोक चित्र	भाऊसाहेब कणसे
३५	दैवाचे खेळ	शंभो फिल्मस्	
३६	उत्तरायण	ऑप्टिक्स फिल्मस्	नीना कुलकर्णी
३७	राजा पंढरीचा	श्री महालक्ष्मी सहकारी चित्र संस्था लि.	शिवाजी पाटील
३८	चकवा	सतीश वागळे प्रॉडक्शन	जतीन वागळे
३९	अगं बाई अरेच्या	आर्क प्रॉड. प्रा. लि.	
४०	फोनिकस्	शुभंकर आर्टस्	
४१	साक्षात्कार	साई संतोषी फिल्मस्	
४२	माझं घर तुझा संसार	सिद्धी विनायक सिने आर्टस्	
४३	मी तुझी... तुझीच रे	चैतन्य चित्र	
४४	कवडसे	सार्थ चित्र	संतोष नाचणकर/राजू फिरके
४५	सलाम-द सॅल्यूट	प्लस एंटरटेनमेंट प्रा. लि.	रवी अग्रवाल
४६	अधांतरी	प्रतिक फिल्मस्	
४७	हिंद केसरी	ए. व्ही.ए. फिल्मस्	अरविंद पोवार
४८	सासूबाई जरा जपून	सद्गुरु साई फिल्मस्	
४९	मिलन	श्री रेणूका फिल्मस्	वैशाली संन्याशीव
५०	जय महाराष्ट्र	कवीराज फिल्मस्	
५१	चौकट	सद्गुरु चित्र	
५२	लेक लाडकी या घरची	विमल प्रॉडक्शन्स्	

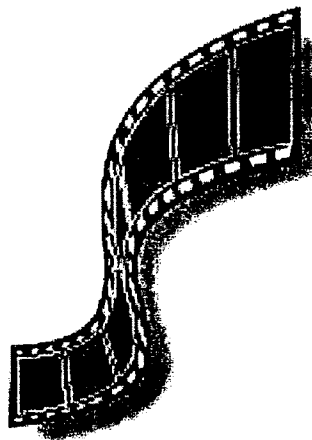
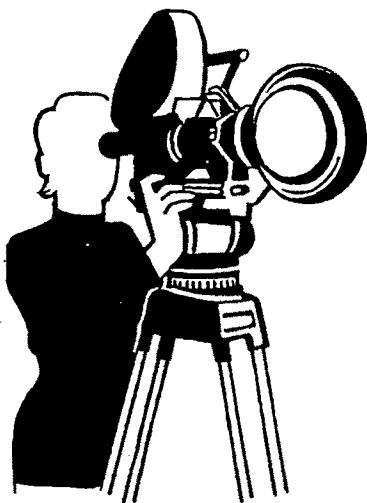
इ.स. २००५ अखेर सेन्सॉर संमत झालेल्या मराठी चित्रपटांची यादी.

अ.क्र.	चित्रपटाचे नांव	निर्माता	संस्था
१	नवरा माझा नवसाचा	सचिन पिळगावकर	किट्टू फिल्मस्
२	सजणा तुझ्यासाठी	प्रकाश कदम	श्री शांताई चित्र
३	करु का सरु	टेक्सास गायकवाड	मे. टास्क फिल्मस्
४	साकार	किशोर एन्. चव्हाण	
५	प्रतिक्षा एका क्षणाची	जनार्दन शिंदे	मे. वैशाली आर्टस् अँड फिल्मस्
६	थैमान	भालचंद्र गोजमगुंडे	मे. ओम सुखकर्ता चित्र
७	पैलतीर	अतुल सोमण	मे. नवमहाराष्ट्र फिल्मस्
८	पक् पक् पकाक	आशिष रेमो	मे. एस. ओ. सी. फिल्मस् प्रा. लि.
९	देसरूढ-एक परंपरा	अ. आर. राजू	मे. अ. आर. क्रिएशन्स
१०	प्रेम पाखरं	गीता नायक	श्री चित्र
११	मुन्नाभाई एस.एस.सी.	संतोष वाजे	मे. संसारिका प्रॉडक्शन
१२	झुळूक	रविंद्र गायकवाड	मे. एस. सी. फिल्मस्
१३	दी इंडियन मुरली	वर्षा माडगुळकर/पुष्पा लेले	श्री मुंबादेवी चित्र
१४	सासूची माया	वसंत राजे/ प्रताप साळुंखे	मे. व्ही. एम. के. फिल्मस्
१५	खबरदार	महेश कोठारे	मे. जेनमा फिल्म इंटरनॅशनल
१६	अमानूष एक थरार	संजय सोनावणी	मे. असोसिएटेड एंटरटेनमेंट प्रा. लि.
१७	शनि साडेसाती	जितेंद्र दादाजी पाटील	मे. ओम गणेश प्रॉडक्शन
१८	एक उनाड दिवस	विजय पाटकर	मे. शार्दूल फिल्मस्
१९	नाथा पुरे आता	सौ. लता जाधव	मे. श्रद्धा फिल्मस्
२०	निर्णय	निलेश कुडले	संस्कृती प्रॉडक्शन्स
२१	सवाल माझा प्रेमाचा	कै. अरविंद सामंत	मे. अष्टविनायक चित्र
२२	तिथी	राजन एकलहरे	मे. निता एंटरटेनमेंट
२३	कधी अचानक	दिनेश वैद्य	मे. चिन्मय प्रॉड.
२४	कलम ३०२	सौ. विणा नंदु हर्डीकर	मे. मुग्धा क्रिएशन्स
२५	सरीवर सरी	लता नार्वेकर	मे. श्री चिंतामणी व्हिजन
२६	जत्रा	सौ. बेला केदार शिंदे	मे. श्री साई प्रॉड.
२७	माहेरची माया	सतीश रणदिवे	मे. पत्तायदान चित्र
२८	सख्खा भाऊ पक्का वैरी	अण्णा देशपांडे	मे. हेनलता चित्र
२९	मी तुळस तुझ्या अंगणो	प्रकाश पाटील	श्री तिरूपती बालाजी चित्र

३०	कायद्याचं बोला	उदय ताम्हणकर	ताम्हणकर प्रॉड.
३१	झुम झुम झोंबी	मानसी मेहेंदळे	तन्वी प्रॉड.
३२	जीवापाड	शैलेश माने	मायबोल चित्र
३३	हिरवा शालू	सुरेश माने	श्री सुरेश चित्र
३४	मंथन (एक अमृत प्याला)	अमिताभ दयाल	मॅडस् मिडिया एंटरटेनमेंट
३५	कुंकू झाले बैरी	दीपक देशमुख	श्री गणेश चित्र
३६	वंशाचा दिवा	सचिन सावंत	मे. साई सुख चित्र
३७	छडी लागे छम् छम्	कुमार सोहोनी	मे. कुसो फिल्मस्
३८	नो प्रॉब्लेम	संदीप कांदळकर	मे. ओम नित्यानंद एंटरप्रायजेस
३९	आई एकवीराचा उदो उदो	अनिल मणूरकर/प्रतिभा मेढेकर	मे. ओंकार एंटरटेनमेंट
४०	ब्लाइंड गेम	राजीव चंद्रकांत पाटील	मे. इरा फिल्मस्
४१	विश्वास	अविनाश काशिद	ओरॅकल एंटरटेनमेंट प्रा. लि.
४२	कुटुंब	शिवाजी पाटील	मे. नेहा निखिल फिल्मस्
४३	आम्ही असू लाडके	अभिराम भडकमकर	मे. हेमंत चित्र
४४	पहिली शेर, दुसरी सव्वाशेर, नवरा पावशेर	सुभाष परदेशी/एकनाथ कुंदळे	मे. सुमित मुव्हीज प्रा. लि.
४५	लेकराची माया		मे. भवानी चित्र
४६	बाळूमामाच्या नावानं चांगभलं	कुंदन सुभेदार	साहिल फिल्म प्रॉड.
४७	मायाका देवीच्या नावानं चांगभलं	विजय शिंदे	अष्टसिद्धीविनायक चित्र
४८	डोंबिवली फास्ट	रमाकांत गायकवाड	भाविका चित्र
४९	सानेगुरुजी	एम. रत्नाकर पै	श्री क्रिएशन्स
५०	बंधन	राजेंद्र बडे	सारा मुव्हीज
५१	ओळख	रमेश लक्ष्मण मोरे	चंद्रप्रभा एंटरटेनमेंट
५२	शोध	प्रदीप बेरळेकर	प्रवण फिल्मस्
५३	गोलमाल		ए.व्ही. टेलिफिल्मस् प्रा. लि.
५४	नारी तुझी अजब कहाणी		
५५	सहा सप्टेंबर	सुनिल देशपांडे	राजस चित्र
५६	आग	अमिताभ दयाल	मॅडस् मिडीया एंटरटेनमेंट
५७	बाधा	सुमित्रा भावे	विचित्र निर्मिती

□□□

संदर्भ सूची

- संदर्भ सूची -

१. बखर सिनेमाची, साठे वसंत, मुद्रक प्रकाशक किरण व्ही. शांताराम-प्रथमावृत्ती डिसेंबर ९२.
२. भारतीय चित्रपट, शेवाळे माधव, नीहारा प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती मार्च १९९३.
३. मास कम्युनिकेशन थिअरी, मॅक्विल डेनिस, सेज प्रकाशन लंडन १९८७.
४. मनाचे श्लोक, श्लोक ११ वा. श्री समर्थ रामदास.
५. दृक् विचार प्रसारणाचे विश्व, ग.म. रेगे.
६. चित्रपट रसग्रहण अर्थात् सिनेमा कसा पहावा, नामदेव व्हटकर, १९६१, चंद्रकांत शेठचे प्रकाशन मंदिर, कोल्हापूर.
७. 'द ग्रामर ऑफ सायन्स,' कार्ल पियर्सन, (तिसरी आवृत्ती) भाग १ ला, अे अँड सी ब्लॉक, लंडन, १९११.
८. सामाजिक संशोधन पद्धती, डॉ. पु. ल. भांडारकर, प्रकाशक श्री. अ. अ. कुलकर्णी, नागपूर. दुसरी आवृत्ती जानेवारी १९८१.
९. 'द मेथडॉलॉजी ऑफ सोशल सायन्सेस' कॉफमन, फेलिक्स, ऑक्सफोर्ड युनिव्हर्सिटी प्रेस, न्यूयॉर्क, १९४४.
१०. रिलायेबल नॉलेज, एच्. एल. लॅराबी, हॉफटन मिफीन कंपनी, १९४५.
११. रिसर्च इन इज्युकेशन, जे. डब्ल्यु. बेस्ट, प्रेटिन्स हॉल ऑफ इंडिया १९६३.
१२. सामाजिक संशोधन पद्धती, डॉ. दा. धों. काचोळे, कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद, १९९३.
१३. दासबोध, श्री समर्थ रामदास स्वामी.
१४. 'अनंत आठवणी', अनंत माने, प्रकाशक श्याम कोपार्डेकर १९८७.
१५. 'धाकटी पाती,' सूर्यकांत मांढरे, पुरंदरे प्रकाशन १९८६.
१६. 'कऱ्हेचे पाणी,' प्र. के. अत्रे, परचुरे प्रकाशन.
१७. 'सांगत्ये ऐका,' हंसा वाडकर, राजहंस प्रकाशन.
१८. 'माझ्या जीवनाची सरगम' सी. रामचंद्र, इनामदार बंधू प्रकाशन, १९७७.
१९. 'अशी मी जयश्री' - जयश्री गडकर, शद्वांकन - वसंत भालेकर, रोहन प्रकाशन १९८६.
२०. 'सत्यजित' - रुपेरी पडद्याचा कवी, नीला उपाध्ये, प्रकाशक - दिलीप माजगावकर १९९३,

२१. 'भुलाये न बने' - सुधाकर अनवलीकर, आरती प्रकाशन - १९८४.
२२. 'रूपेरी' - रेखा देशपांडे, श्री विद्या प्रकाशन १९८३,
२३. 'मुलाखत आणि शद्धांकन' - श्रीराम ग. पचिंद्रे, मानसन्मान प्रकाशन, पुणे १९९९.
२४. 'सिनेमाचा रंग वेगळा' - माधव देशपांडे, कीर्ति प्रकाशन २००३, पृष्ठे २००.
२५. 'कलामहर्षी बाबूराव पेंटर' - ग. रं. भिडे आणि बाबा गजबर, मीनल प्रकाशन - १९७८.
२६. 'चित्रपट निर्मिती' - ख्वाजा अहमद अब्बास, अनुवाद - मंजू अग्रवाल २००३.
२७. 'फिल्मोत्सव' - भगत भाई, मॅजेस्टिक प्रकाशन १९८९.
२८. 'सिनेमाची गोष्ट' - अनिल झणकर, राजहंस प्रकाशन १९९७.
२९. 'सिनेमा' - इसाक मुजावर, चंद्रकांत शेट्टे प्रकाशन १९६२.
३०. 'माध्यम दृष्टीक्षेप' - डॉ. वि. ल. धारूरकर, चैतन्य प्रकाशन १९९७.
३१. 'अभिनय कसा करावा' - गजानन जहागिरदार, प्रकाशक इंडिया बुक कंपनी १९८३,
३२. 'Mass Communication in India' - Keval J. Kumar. Jaico Publishing House 1989,
३३. 'चित्रपट एक कला' विजय दीक्षित, रेणूका प्रकाशन, नासिक १९८९.
३४. 'चित्रपट एक प्रवास' - अशोक राणे, अनघा प्रकाशन, ठाणे २००४.
३५. 'सिनेमाची चित्तरकथा' - अशोक राणे, अक्षर प्रकाशन, मुंबई १९९५.
३६. 'मराठी चित्रपटाची पटकथा' - डॉ. अनिल संपकाळ, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००५,
३७. शेवाळे माधव- भारतीय चित्रपट- निहारा प्रकाशन, पुणे. मार्च १९९३.
३८. सिनेमाची गोष्ट - अनिल झणकर - राजहंस प्रकाशन, पुणे १९९७.
३९. स्त्री विकासाचे नवे क्षितिज, सुमित्रा भावे, लेख माझे चित्रपट जीवन. विभाग ६ वा, शद्धांकन-मनिषा कावतकर.
४०. 'अंडरस्टँडिंग मिडीया', मॅक्लुहान मार्शल.
४१. कलामहर्षी बाबूराव पेंटर - लेखक-ग. रं. भिडे, बाबा गजबर- मीनल प्रकाशन, कोल्हापूर, १९७८.
४२. वृत्तपत्र व्यवसाय काल आणि आज, सुधाकर पवार, - प्रकाशक - प्रमोद पवार, नासिक, १९८६.

नियतकालिके, विशेषांक इ.

१. 'द इंडियन फिल्म मोशन पिक्चर सोसायटी ऑफ इंडिया, १९७५.' पन्ना शहा यांचा लेख.

२. कौल - शहानी, बेनेगल निहलानी आणि नवसिनेमा -अभिरूची दिवाळी १९८६, अशोक राजवाडे यांचा लेख.
३. वास्तव रुपवाणी - मराठी चित्रपट विशेषांक, २००३. प्रकाशक प्रभात चित्र मंडळ, मुंबई.
४. लोकराज्य, चित्रपटाची ७५ वर्षे- चित्रपट विषयक कोशकारांची वाटचाल. रविप्रकाश कुलकर्णी यांचा लेख.
५. अभिरूचि, दिवाळी अंक, अवधूत परळकर यांचा लेख.
६. लोकप्रभा दिवाळी अंक-९९, अभिजीत देसाई यांचा लेख.
७. वास्तवातला सिनेमा, सिनेमातलं वास्तव, दिलीप राजा, लोकप्रभा ९ जुलै, १९९९.
८. मुख्य प्रवाहातील भारतीय चित्रपट, पाश्चात्य प्रभाव आणि सांस्कृतिक अस्मिता, धमकी की प्रेरणा...शोभा ए. चटर्जी यांचा लेख. अभिव्यक्ति, चित्रपट विशेषांक, जाने- २०००.
९. नवरंग रुपेरी - जयंत राळेरासकर यांचा लेख, संपादक-अशोक उजळंबकर -दिवाळी विशेषांक २००८ .

संशोधन लेखन, प्रबंध इत्यादी -

१. “हिंदी कलात्मक चित्रपटातून साधला जाणारा जनसंवाद” विशाखा मुरलीधर गारखेडकर, पीएच् डी. चा प्रबंध - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, मराठवाडा विद्यापीठ - २००२.
२. Film Industry of Kolhapur. A historic study. Kavita Jagannath Patil. Ph.D. Thesis, Shivaji University, Kolhapur. 2002.
३. ‘श्वास एक अभ्यास’ राहुल निगाप्पा खिचडी, एम. जे. सी. लघुप्रबंध, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
४. ‘मराठी चित्रपट व समाज प्रबोधन’ सौमित्र सुधीर पोटे, ‘१० वी फ’, ‘नॉट ओन्ली मिसेस राऊत,’ ‘सावरखेड एक गाव’ एक अभ्यास, एम्. जे. सी. लघुप्रबंध.
५. ‘पहिला तमाशाप्रधान चित्रपट’ सौ. अनघा ओंकार अंबपकर, जयमल्हार चे दिग्दर्शक- द. स. तथा तात्या अंबपकर. एम् जे.सी. लघुप्रबंध २००४.
६. ‘एन्सायक्लोपिडिया ऑफ सोशल सायन्सेस,’ मॅकमिलन बुक कंपनी, १९४४ खंड XII न्यूयॉर्क.

